

COM PASSION

Met deze kaartenset kun je zelf je klas rondleiden. Laat de leerlingen individueel of in kleine groepjes de expo verkennen. Op elke kaart staat een kijk-, denk- en doe-opdracht. Bespreek daarna samen wat ze hebben ontdekt. Bij de kaarten vind je ook de zaalteksten voor extra informatie.

De kaartenset werkt als een verrekijker: de kaarten helpen de leerlingen bij het kijken. Door goed te kijken en aan de hand van de opdrachten ontdekken ze wat compassion voor zichzelf en voor anderen kan betekenen!

Elke kaart nodigt uit om even stil te staan bij een object of een verzameling objecten.

- ° De afbeelding vooraan op de kaart toont waar je moet zijn.
- ° Elke kaart bevat drie opdrachten: kijken, denken, doen.
- ° Leerlingen kunnen alle opdrachten uitvoeren of één opdracht kiezen.
- ° Sommige opdrachten kunnen ze in hun eentje uitvoeren, andere opdrachten doen ze samen met (de) anderen.

Hoe gebruik je deze kaarten?

Woorden doen ertoe

Het Engelse woord *compassion* betekent letterlijk 'mee-lijden'. We voelen mee met andere mensen en we verbinden dat gevoel soms met 'helpen'. Elke taal heeft woorden voor 'mee-lijden' en 'helpen'. Dat zie je op deze muur. Neem een minuut de tijd om rustig te kijken.

- ° Welk woord op de muur vind je het mooiste? Waarom?
- ° Welke van deze woorden gebruik je zelf wel eens?
- ° Kies er 2 uit. Hebben ze voor jou dezelfde betekenis?

Beeld je in dat iemand iets doet waarvan jij zegt: 'Dat is "compassion!"' (of een ander woord dat op de muur staat). Maak hiervan een WIEWATWAAR-verhaaltje: WIE doet er mee in jouw verhaal? WAT gebeurt er? WAAR speelt het zich af? Schrijf het verhaaltje op in een paar korte zinnen en lees het voor aan de anderen.

COM
PASSION

HOMO ANOBIUM ST. FRANCIS 100%

Tatiana Czekalska & Leszek Golec

Larven hebben een deel van het hout in dit kunstwerk opgegeten. Dat is goed te zien. Hout is voedsel voor deze diertjes.

Kijk goed naar het kunstwerk. Welke boodschap willen de kunstenaars overbrengen, denk je?

Kies 1 van deze 3 ideeën:

- Insecten verdienen geen medeleven.
- Medeleven is alleen voor andere mensen.
- Alle levende wezens moeten beschermd worden.

Ben je het eens met de boodschap die je gekozen hebt? Waarom wel of niet?

Beeld je in dat de kunstenaars aan een paar houtlarven vragen om mee te helpen met dit kunstwerk. Verzin welke mail of brief de kunstenaars zouden sturen en schrijf die op. Lees voor aan de anderen.

COM
PASSION

Hoe anderen helpen?

Tegen de muur zie je een verzameling kunstwerken, siervoorwerpen, religieuze objecten en gebruiksvoorwerpen. Allemaal hebben ze iets te maken met compassie.

Laat je ogen dwalen over deze grote verzameling. Kies een object dat jou meteen aan compassie doet denken. Waarom doet dit object dat bij jou?

'Compassie' kan verschillende dingen betekenen. Het is niet makkelijk om precies te zeggen wat het is. Welke van deze woorden past volgens jou het best bij 'compassie'?

- Medelijden
- Zorgzaamheid
- Solidariteit
- Liefde
- Respect

Vertel jouw keuze aan de anderen. Zijn zij het met je eens?

In verschillende culturen is dit een belangrijke regel voor compassie: 'Behandel anderen zoals jij door hen behandeld wilt worden.'

Zoek 5 manieren om anderen te helpen, geïnspireerd door de voorwerpen aan de wand, waarbij je denkt: 'Zo wil ik ook behandeld worden.' Uit welke cultuur of levensbeschouwing komen jouw gekozen voorwerpen? Bespreek met de anderen wat je gevonden hebt.

Neem een minuut de tijd om te kijken naar dit kunstwerk.
Gebruik je verbeelding. Wat gebeurt hier?
Welk verhaal speelt zich af? Wie zijn de personages?

- ° Wanneer is iemand rijk?
- ° Is luxe noodzakelijk voor een gelukkig leven?
- ° Wat heeft dit kunstwerk volgens jou met compassie te maken?

Deel je verhaal kort met de anderen, met naast jou 1 persoon die uitbeeldt wat je vertelt. Hoe voelt het om dit te doen? Hoe voelt het om te kijken naar het uitgebeelde verhaal?

Veertig jaar sociale huisvesting in Antwerpen

N.C.F. Van Loock (ontwerp), S.M. Huisvesting Antwerpen

COM
PASSION

Portret van de Antwerpse schilder Simon De Vos

Abraham De Vries

- Dit schilderij is bijna 400 jaar oud. Het is een portret van Simon De Vos, een rijke en bekende schilder uit Antwerpen. Hij schonk de helft van zijn rijkdom aan de armen!
- Waaraan zie je dat De Vos rijk was? Zoek 3 details.
 - Welke emotie ontdek je in dit schilderij? En hoe zie je dat?

- Wat maakt volgens jou iemand gelukkiger: geld krijgen of geld geven?
- Waarom koos de schilder ervoor om zo'n vrolijk portret van Simon De Vos te maken?
- Bedenk een situatie waarin iemand hulp nodig heeft, maar waarin geld geven niet de oplossing is.

Stel je voor dat Simon De Vos een dagboek had. Doe alsof jij De Vos bent en beschrijf 1 dag uit het leven van jou als deze rijke, vrolijke en gulle schilder! Lees voor aan de anderen.

COM
PASSION

Porcelain Pillar with Refugee Motif

Ai Weiwei

Ga met je rug naar dit kunstwerk staan. Draai je om en kijk twee seconden naar het werk. Probeer zoveel mogelijk te onthouden wat je in dat korte moment gezien hebt. Zeg luidop wat je nog weet en luister naar wat de anderen hebben gezien.

Kijk daarna opnieuw, maar deze keer één minuut lang, in stilte. Deel daarna met de anderen wat je nu allemaal gezien hebt.

- Bedenk een nieuwe titel voor dit kunstwerk, die voor jou de inhoud goed samenvat.
- Kan kunst ons helpen om de wereld beter te maken?

Beeld je in: we zijn 400 jaar later. Het is 2425. Vluchtelingen zijn er niet meer. Jij bent met een tijdmachine van 2425 naar... 2025 gestuurd om dit aan ons uit te leggen: hoe zorgen wij ervoor dat er geen vluchtelingen meer zijn? Doe dus alsof je uit de toekomst naar ons bent gekomen. Vertel ons wat we moeten doen.

COM
PASSION

Beeld van een geknielde vrouw met kalebas

Volkeren: Luba/Hemba

Dit bijzondere beeld komt uit Congo. Volgens sommige mensen is dit een vrouw die aan het bedelen is. Volgens anderen is dit iemand die iets geeft. Wat denk jij?
Waaraan zie je dat?

Bespreek deze 3 prikkelende vragen met de anderen in je groep:

- Iemand helpen die dat niet wil, is dat ook een vorm van compassie?
- Geef een voorbeeld van iemand die hulp nodig heeft, maar die geen hulp wil?

Beeld een lichaamshouding uit waardoor anderen zien dat jij om hulp vraagt. Probeer daarna een houding waardoor anderen zien dat je hulp geeft!

COM
PASSION

Geld doneren

Geld inzamelen om mensen te helpen die het nodig hebben, gebeurt overal in de wereld, vroeger al en nu nog altijd.

Bekijk de verzameling collectebussen.

Vind je deze vijf speciale exemplaren terug?

1. Deze collectebus wordt gebruikt door de Chevra Kadiesja.
2. Deze collectebus lijkt op een moskee.
3. Deze bus is versierd met de alwetende, almachtige en meedogende godheid Swaminarayan.
4. Deze collectebus lijkt op een huis.
5. Deze collectebus hangt aan een stokje.

Jij organiseert een actie om geld in te zamelen. Aan welke organisatie zal je het ingezamelde geld schenken?

Waarom aan die organisatie?

Teken een collectebus die je kan gebruiken voor jouw geldinzamelingsactie!

COM
PASSION

Missie-collectebus met opschrift 'Dank U'

Congo was vroeger een kolonie van België.

Met deze collectebus werd toen in België geld ingezameld voor de Congolezen. Welke van deze ideeën past het best bij het beeldje als je ernaar kijkt?

1. Congolezen waren sterk en trots.
2. Congolezen waren zwak en arm.
3. Congolezen waren creatief en wijs.
4. Een ander idee?

° Waar wil het museum ons over doen nadenken bij dit object?

° Zijn volgens jou onze ideeën over Congo vandaag hetzelfde als toen?

° Beïnvloeden afbeeldingen van anderen ons denken over hen?

Gebruik je lichaam om precies dezelfde houding aan te nemen als het beeldje. Hoe voelt dat? Stel dat ze van jou een beeldje gaan maken, welke houding zou jij dan aannemen? Laat je keuze zien!

Begging for change

Reproductie van de muurschildering in Melbourne (Australië)
Meek

Neem even de tijd om naar dit kunstwerk te kijken.
Beschrijf voor de anderen in je groep jouw gevoelens bij het kijken naar dit werk.

Wat heeft deze persoon volgens jou het meeste nodig?

- Een beetje geld om eten of kleding te kopen.
- Een vriend om zich minder eenzaam te voelen.
- Regels of wetten die de situatie voor hem veranderen.

Bedenk een vraag die je wil stellen aan de kunstenaar.
Iemand anders van jouw groep speelt de kunstenaar en antwoordt jou. Wat vind je van het antwoord?

COM
PASSION

Bill Gates als weldoener

Cartoon bij het krantenstuk *De goede werken van Bill Gates* van journalist Ruud Goossens

Bill Gates is de oprichter van Microsoft. Hij schenkt een deel van zijn enorme fortuin aan goede doelen. In deze cartoon zie je waarmee Gates zijn fortuin vergaarde: wat is dat? Hij wordt als een weldoener, een heilige en een wijze man voorgesteld. Waaraan kun je dit afleiden.

- ° Wat zou de cartoon kunnen betekenen?
- ° Denk je dat je zo rijk als Bill Gates moet zijn om anderen te kunnen helpen?
- ° Veel superrijken financieren goede doelen. Wat vind je daarvan?

Blijf staan waar je staat! Zoek nog een andere weldoener en zijn/haar goede doel. Kies een voorbeeld uit het verleden en een uit een cultuur naar keuze.

COM
PASSION

Een geel hesje als vuist tegen onrechtvaardigheid

Reuters, Benoit Tessier

Kijk goed naar deze foto. Wat gebeurt er precies?

Bedenk een titel van 1 woord bij de foto. Welke titel heb je bedacht?

° Kan je door te protesteren iemand/anderen helpen?

° Heb je een voorbeeld?

° Is protesteren een vorm van compassie?

Wie in de wereld kan nu hulp gebruiken? Gebruik hiervoor je smartphone. Vind je in het recente nieuws iets over mensen die hulp nodig hebben, waar ook in de wereld?

Verzin een kort nieuwsbericht van een paar zinnen over een daad van compassie.

Maak er een tekstje mee en lees dat voor als een nieuwslezer.

COM
PASSION

Je hemel verdienen

Vele mensen geloven in een leven na de dood. Wat je tijdens je leven doet, is belangrijk voor je leven na de dood, geloven zij. Ze brengen dat geloof op verschillende manieren en met verschillende symbolen in beeld. Kies drie voorbeelden uit de lijst hieronder en zoek het object waarop je ze ziet. Kijk er even in stilte naar. Zo ontdek je de mooie details!

- Een weegschaal
- De werken van barmhartigheid
- Een pad naar de paradijselijke tuin
- Een dodenrechter
- Karma
- Meditatie
- Een mythisch dier

Wat denk jij: is wat je tijdens je leven doet belangrijk voor wat er met jou gebeurt na je dood? En is dat voor jou een reden om goed te doen voor anderen?

Heb jij al eens iemand geholpen omdat je wist dat je dan een beloning zou krijgen?
Ga in een kring staan en vertel over zo'n moment. Wat was de 'beloning' van de persoon die hulp gaf?

COM
PASSION

Wie zijn goede voorbeelden?
Influencers zijn van alle tijden

Ontdek hier rolmodellen die goede voorbeelden van compassie zijn. Vind je een goddelijke figuur? En ook een mens zoals jou en mij? Welke verschillen zie je in hoe zij worden getoond?

- ° Wanneer geeft iemand het goede voorbeeld?
- ° Wie is jouw favoriete rolmodel? Waarom?
- ° Wat kan jij doen waardoor je anderen inspireert om ook compassie te hebben?

Je bent een reporter. Je interviewt een van de rolmodellen in deze ruimte. Welke boeiende vraag over compassie zou je stellen aan:

- ° De barmhartige Samaritaan
- ° De Egyptische godin Isis
- ° Keizerin Kōmyō
- ° De heilige Clara
- ° Een tirthankara

Iemand speelt de reporter en een andere persoon speelt het rolmodel. Start het interview met de vraag die je bedacht hebt en kijk wat er gebeurt!

COM
PASSION

Adinkra: stoffen met symbolen

Akan gemeenschap Ghana

Bestudeer de symbolen op deze stoffen aandachtig. Welk van de symbolen betekent volgens jou liefde? En welk symbool betekent rechtvaardigheid? Wat zie je precies in die symbolen die met liefde of rechtvaardigheid te maken hebben?

- ° Zijn symbolen universeel? Waarom wel, waarom niet?
- ° Wat is het nut van symbolen?
- ° Waarom koos de maker van dit mooie object voor veel verschillende symbolen en niet voor één groot symbool?

Beeld je in: er landen aliens op het dak van het MAS!
Hoe zou hun symbool voor compassion eruitzien? Maak er een tekening van en laat je daarbij inspireren door de mooie decoraties op de stof.
Hoe zou hun woord voor compassion klinken?
Schrijf het op en lees het voor alsof je een alien bent.

COM
PASSION

Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen

Sustainable Development Goals (SDG):
bouwstenen voor ontwikkeling

Bekijk samen met iemand anders de symbolen van de Sustainable Development Goals (SDG). Deze doelen zijn opgesteld door de Verenigd naties om van de wereld tegen 2030 en betere plek te maken. Kies 1 SDG-symbool en teken dat met je vinger op de rug van de ander. Probeer het symbool zo precies mogelijk na te tekenen. Kan de ander raden welk symbool je gekozen en nagetekend hebt?

- ° Welke van deze 17 doelen vind jij belangrijk?
- ° Is de volgorde van belang? Of zou jij een andere volgorde kiezen? Waarom?
- ° Waarom denk je dat deze doelen duurzaam moeten zijn?

Jij wordt later directeur van een belangrijke organisatie! Welk SDG ga je kiezen om met jouw organisatie aan te werken?
Bedenk een actie die je met je organisatie kan doen om dit SDG ook echt waar te maken.
Verzin een naam en een logo voor jouw organisatie. Maak daar een tekening van.

COM
PASSION

Pietà

Bekijk kort deze drie piëta's. Ze komen uit verschillende tijden en zijn gemaakt door verschillende kunstenaars.
Welke piëta is volgens jou de oudste? Waaraan zie je dat?
Welk gevoel krijg je bij het kijken naar deze drie kunstwerken?
Deel je gedachten en gevoel met de anderen.

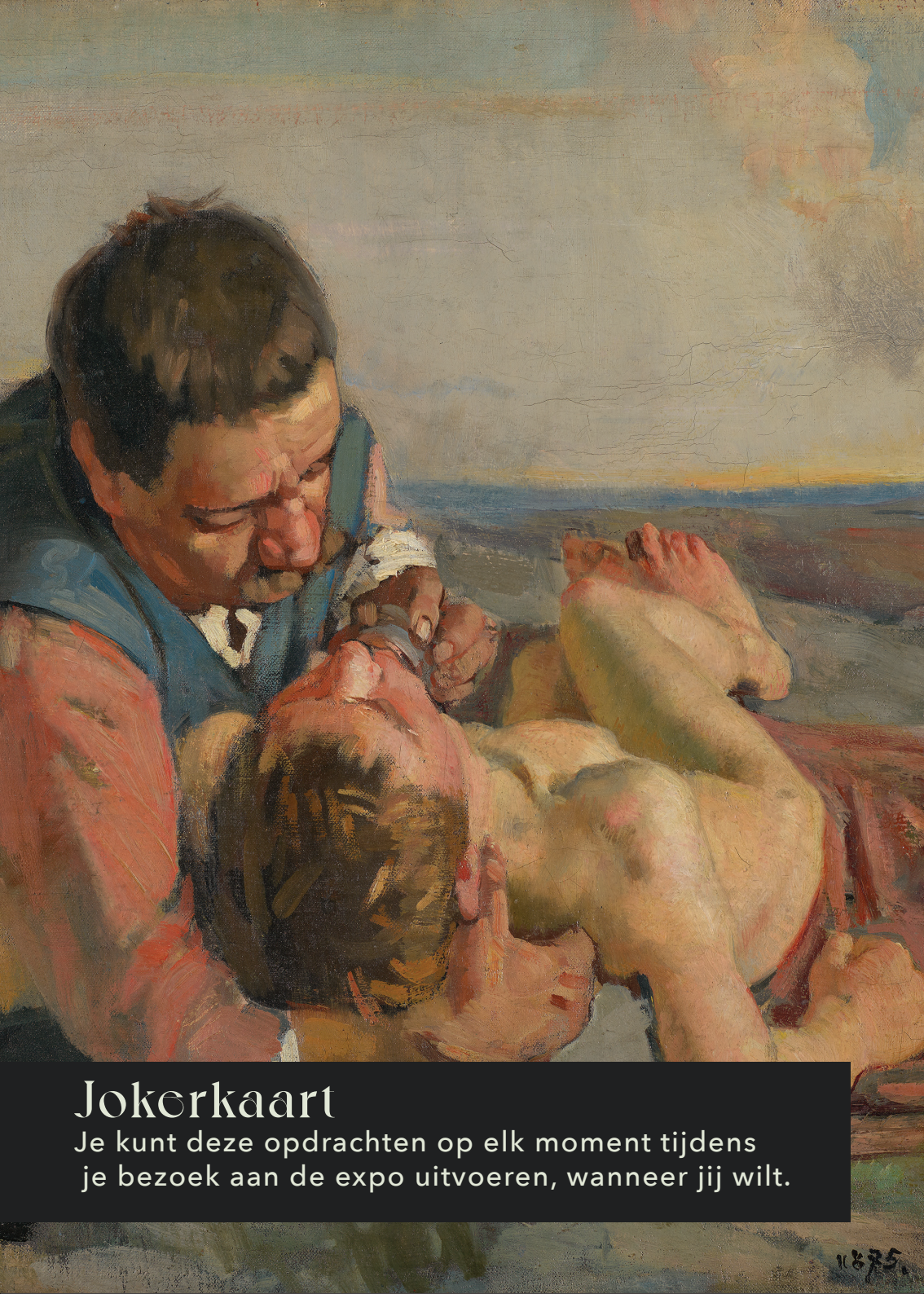

- ° Kan kunst ervoor zorgen dat we dingen intenser ervaren?
- ° Het woord 'piëta' is Italiaans voor 'medelijden'. Betekent medelijden voor jou hetzelfde als compassie? Waarom wel of niet?
- ° Ben je het eens of oneens met deze zin: 'Deze drie kunstwerken inspireren ons om medelijden te voelen voor anderen.' Leg uit waarom je het ermee eens of oneens bent.

Elke piëta telt twee figuren, in een specifieke houding.
Maak een abstracte piëta met twee proppen papier. Vouw, verfrommel en kneed de proppen tot je twee figuren hebt die samen een liefdevolle houding aannemen.

COM
PASSION

Jokerkaart

Je kunt deze opdrachten op elk moment tijdens je bezoek aan de expo uitvoeren, wanneer jij wilt.

Ga op je rug liggen. Denk in je gedachten terug aan kunstwerken en objecten uit de expo. Welk werk of object is blijven hangen? Deel dit met de anderen terwijl je rustig blijft liggen.

Maak een TO DO lijst met 5 dingen die je de komende dagen gaat doen om anderen te helpen. Bedenk kleine, concrete dingen en zet er een deadline bij!

Probeer samen te bepalen welk object of kunstwerk de grootste impact had.

Wat is er nodig om impact te hebben?

Je hebt hier gezien wat compassie betekent voor mensen uit verschillende culturen en levensbeschouwingen. Sommige kenmerken van compassie komen in meerdere culturen en religies voor. Kan je er een aantal bedenken? En zijn er ook kenmerken van compassie die in verschillende culturen anders worden ingevuld?

Organiseer een minidebat en rollenspel over deze uitspraak: **COMPASSIE IS UNIVERSEEL**. De ene helft van de groep is voor, de andere is tegen deze uitspraak. Bedenk eerst goede argumenten en probeer daarna de andere groep te overtuigen! Wie slaagt erin om een ander van idee te doen veranderen?

COM
PASSION